

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 1 วัดศรีเมือง จังหวัดนครนายก” ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองและสรุปเป็นขั้นตอน ดำเนินการ ผลการดำเนินการและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียน โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมมุติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียน โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนที่เรียน โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนที่เรียน โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า นักเรียนที่เรียน โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ อยู่ในระดับ
มาก

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระภูมิศาสตร์ โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
4. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระภูมิศาสตร์ โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีความพึงพอใจในการเรียนอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก

อภิปรายผล

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระภูมิศาสตร์ โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระภูมิศาสตร์ โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ที่เป็นเช่นนี้เพราะการเรียนแบบร่วมมือเป็นนวัตกรรมอย่างหนึ่งที่มีจุดเน้นให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกคน มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สิ่งเหล่านี้จะเป็นการช่วยเพิ่มสมรรถภาพในการทำงานร่วมกันและเป็นฝึกฝนทักษะการทำงานกลุ่มให้นักเรียนด้วย วิธีการเรียนแบบร่วมมือ นักเรียนในกลุ่มจะมีความสามารถแตกต่างกัน ซึ่งมีทั้งนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อนในการเรียนและทำกิจกรรม โดยสมาชิกทุกคนมีบทบาทและหน้าที่ที่ชัดเจน มีความรับผิดชอบงานร่วมกันทุกคน มี

การแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน จึงเกิดการช่วยเหลือกันอย่างแท้จริง เพื่อเป้าหมายและความสำเร็จของกลุ่ม (กรมวิชาการ, 2542, หน้า 14) โดยนักเรียนที่เก่งและปานกลาง จะช่วยเหลือและช่วยอธิบายเนื้อหาให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อน ทำให้นักเรียนที่เรียนอ่อนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม สามารถสร้างความสำเร็จให้กับกลุ่มและทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มได้เท่ากับนักเรียนเก่ง สอดคล้องกับ สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2536, หน้า 3) ที่ได้กล่าวว่า การที่ให้นักเรียนทำงานร่วมกันในกลุ่มที่มีการคละกัน จะทำให้นักเรียนที่เรียนเก่งช่วยอธิบายบทเรียนให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อน การทำเช่นนี้ส่งผลให้นักเรียนที่เรียนเก่งมีความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากต้องศึกษาเนื้อหาให้เข้าใจเพื่ออธิบายให้เพื่อนฟัง สามารถอธิบายโดยใช้ภาษาของตนซึ่งเป็นภาษาพูดในระดับเดียวกัน ทำให้เพื่อนเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น ส่วนนักเรียนที่เรียนอ่อนจะตั้งใจฟังคำอธิบายมากขึ้น และกล้าซักถามในสิ่งที่ตนเองไม่เข้าใจ แล้วจะเข้าใจคำอธิบายจากเพื่อนที่เรียนเก่งได้ดีกว่า และตรงกับ วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542, หน้า 38) ที่กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน คนที่เก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ดังนั้นความสำเร็จและความล้มเหลวของกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน จึงก่อให้เกิดบรรยากาศให้นักเรียนได้พูดคุย แลกเปลี่ยนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ส่วนการเรียนแบบปกตินั้นจะไม่มีกำหนดให้มีการจัดกลุ่มผู้เรียน โดยคละตามความสามารถของนักเรียน ในการทำกิจกรรม นักเรียนที่เก่งจะเป็นผู้ทำกิจกรรม ส่วนนักเรียนที่เรียนอ่อนจะคอยปฏิบัติตามคนที่ไม่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า เมื่อให้นักเรียนรวมกลุ่มกันทำงาน นักเรียนจะรวมกลุ่มกับเพื่อนที่มีความสามารถทางการเรียนใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับ พรรณรัศมี เเงาธรรมสาร (2533, หน้า 3) ที่กล่าวว่า การเรียนเป็นกลุ่มแบบปกติ สมาชิกกลุ่มจะมีความสามารถใกล้เคียงกัน ผู้สอนส่วนใหญ่คุ้นเคยกับการแบ่งกลุ่ม ที่ไม่ต้องสนใจความสามารถของนักเรียน นิยมแบ่งกลุ่มกันง่ายๆ เช่น ถ้าแบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม ก็ให้หมายเลข 1 2 3 4 ผู้ที่หมายเลขเหมือนกันอยู่กลุ่มเดียวกัน ทำให้นักเรียนที่เรียนไม่เก่งจะไม่สามารถทำงานได้สำเร็จ หรือเกิดปัญหาที่กลุ่มตนเองไม่สามารถแก้ไขได้ ทำให้เกิดความท้อแท้ เบื่อหน่ายการเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แม้ว่าผู้วิจัยจะใช้วิธีการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้ร่วมกันคิดแสดงเหตุผล แต่สมาชิกบางคนในกลุ่มไม่มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ถ้าเพื่อนในกลุ่มไม่ถามก็จะไม่มีการตอบหรือร่วมแสดงความคิดเห็น ไม่มีการกระตุ้นเพื่อนที่เงียบให้พูด ผู้ที่ทำงานคือคนเก่งเพราะไม่แน่ใจความสามารถของเพื่อน ผู้ที่ออกมานำเสนอผลงานให้เพื่อนในชั้นเรียนคือคนที่ทำงานเก่ง การช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ไม่มี และไม่มี

การแบ่งหน้าที่กันอย่างทั่วถึง ซึ่งเมื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนที่ทำข้อสอบได้คะแนนสูง คือคนที่ทำงาน ผู้ไม่ร่วมกิจกรรมหรือนั่งฟังเฉยๆจึงทำข้อสอบได้คะแนนต่ำ เมื่อทดสอบผลคะแนน โดยรวมออกมาจึงไม่ดี

จากเหตุผลดังกล่าวนี้จึงเป็นปัจจัยที่มีผลทำให้มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยวิธีการจัดการเรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นับว่าสอดคล้องและสนับสนุนผลการวิจัยที่มีผู้ทำมาก่อนหลายท่านในเรื่องเดียวกัน คือ การเรียนรู้แบบร่วมมือ เช่น สามารถ สุขาวงษ์ (2537, บทคัดย่อ) สุพัตรา ศิริรักษ์ (2540, บทคัดย่อ) พระมหาวิรัชศักดิ์ ฆาธา (2544, บทคัดย่อ) สมหมาย ชมภู (2548) สำเร็จ จันทุม (2550) นันทนา บุรีจันทร์ (2551) ซึ่งได้ข้อสรุปการค้นพบของบุคคลต่างๆ เหล่านี้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือและแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี สามารถทำให้นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบปกติ เห็นได้ชัดเจน

2. จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีความพึงพอใจในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบปกติ เมื่อพิจารณาผลของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือ และแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับ“มากที่สุด” และระดับ “มาก” เนื่องจากนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยได้นำขั้นตอนการสอนที่สนุกสนาน มีการจัดกิจกรรมแบบกลุ่ม อภิปรายผล ระดมสมอง การได้สัมผัสกับของจริง รูปภาพ สัญลักษณ์ต่างๆ เช่น การสอนตามขั้นตอน ฝึกในการแสดงออก ตลอดจนใช้สื่ออย่างหลากหลายรูปแบบในการกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับกฎของความพึงพอใจที่ นฤมล มิชัย (2535, หน้า 15) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบนั้นๆ ด้วยใจรัก มีความกระตือรือร้นในการทำงานพยายามตั้งใจทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพสูงสุด มีความสุขกับงานที่ทำและมีความพอใจ เมื่องานนั้นได้ผลประโยชน์ตอบแทน ดังนั้น จึงส่งผลให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 1 วัดศรีเมือง ที่เรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีความพึงพอใจในการเรียนอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หลังจากแบ่งกลุ่มแบบลดความสามารถของนักเรียน ในช่วงแรกๆครูต้องช่วยและคอยดูแลให้คำแนะนำ ต้องติดตามสังเกตการณ์ปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด เนื่องจากนักเรียนอาจจะยังสับสนกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง เพราะในช่วงแรกๆ อาจเกิดปัญหา ครูต้องคอยช่วยแก้ไขให้คำแนะนำอยู่เสมอ และในชั่วโมงต่อไปนักเรียนจะเข้าใจดียิ่งขึ้นแล้วปฏิบัติได้ถูกต้อง

1.2 การนำเสนอผลงานของนักเรียนควรให้นักเรียนได้มีโอกาสผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันนำเสนอผลงานและให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการอภิปรายเพราะจะทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและภาคภูมิใจ

1.3 ครูผู้สอนไม่ควรปิดกั้นความคิดของนักเรียน ควรให้นักเรียนได้แสดงออกวิธีคิดที่แปลกใหม่พร้อมแสดงเหตุผลในความคิด ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่นักเรียนที่กล้าแสดงออก มีการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.4 ในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้งครูควรดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำเพิ่มเติมและแก้ไขข้อบกพร่องรวมถึงเสริมแรงให้กับนักเรียนที่เรียนรู้ช้า

1.5 การจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างและปรับปรุง จะทำให้ผู้เรียนสนใจเรียนและเรียนได้ดี

1.6 ควรเน้นกระบวนการทำงานต่างๆ กับผลงานคือ แต่เดิมการจัดการเรียนรู้มุ่งให้ผู้เรียนทำงานโดยคำนึงแต่ผลงานซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของงานเท่านั้น โดยที่ผู้เรียนไม่ได้ฝึกนิสัยและกระบวนการทำงาน ฉะนั้นผู้สอนจึงควรเน้นทักษะกระบวนการทำงานของผู้เรียน เพื่อฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและมีนิสัยที่ดีในการทำงาน

1.7 เน้นกระบวนการกลุ่ม ซึ่งการจัดการเรียนรู้มีทั้งการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม แต่หลักสูตรจะเน้นการทำงานกลุ่มเพื่อจะเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคมขั้นแรก ของการทำงานกลุ่มต้องให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของประธานกลุ่มและสมาชิก อีกทั้งควรฝึกทักษะการทำงานร่วมกัน เช่น ทักษะการพูด การฟัง การอภิปราย และมารยาทของผู้ฟัง ผู้พูด เป็นต้น

1.8 ในการสอนผู้สอนจะต้องพยายามทำให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาควรหลีกเลี่ยงการวิพากษ์วิจารณ์ คำหยาบคาย เพราะจะทำให้ผู้เรียนเสียขวัญ และกำลังใจ ขาดความมั่นใจไม่กล้าแสดงออก

1.9 สอนให้เกิดนิสัย โดยการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ โดยให้อยู่ภายใต้การนิเทศของครูและภายในห้องเรียน

1.10 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยพบว่า ถ้านักเรียนได้ทำและฝึก ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนๆ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมได้แสดงออกทั้งในชั่วโมงเรียนและนอกเวลาเรียน ทำให้นักเรียนมีการรับรู้และมีการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพัฒนาขึ้นด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำวิจัยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไปใช้วิจัยในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในช่วงชั้นอื่นๆ

2.2 ควรนำวิจัยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไปใช้วิจัยในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ด้วย

2.3 ควรมีการวิจัยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในหลายๆรูปแบบ เพื่อนำไปพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ